VRIJDAG 23 FEBRUARI 1940. VERSCHIJNT EENMAAL PER WEEK VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG — No. 8

de arbeid

ORGAAN VAN HET NAT. ARBEIDSSECRETARIAAT

Administratie: Brederodestraat 17-17a, Amsterdam, West, Tel. 83421

„Want de Sowjet-Unie is de burcht van de strijd tegen het wereldimperialisme, het steunpunt van de strijd tegen de oorlog en het machtige bolwerk en voorbeeld voor de vervanging van het in bloed en slijk ondergaande kapitalistische stelsel door het socialistische in de gehele wereld".

„Het Volksdagblad van 13 Februari

P. de Groot.

Oorlogstoestand en sociale nood

Stijgende index, brandstoffen en huisvesting

GELEIDELIJK MAAR TOCH.

Toen dr. Colijn nog de teugels van het bewind in handen had en bij de bezittende klasse groot vertrouwen genoot, omdat hij, beter dan iemand anders, het kapitaal zou sparen en de massa tot aanpassing zou brengen bij de ingevoerde bezuinigingen, gebeurde het zo nu en dan, dat liberale volksvertegenwoordigers hun best deden **om het tempo van de afbraak te versnellen.** Krachtens hun opvattingen, zijn de tegenwoordige liberalen het nauwst verbonden met groot-kapitalistische belangen. Zij kennen geen reserves bij het pleiten voor die belangen.

Wij hebben in de Tweede Kamer Colijn eens aan het woord gehoord, terwijl hij de kritiek van de liberalen afwees. Hij kende geen gewetensbezwaar tegen het opleggen van nieuwe beproevingen aan de massa. Maar hij verloor geen ogenblik uit het oog, dat het niet op zijn weg kon liggen, die massa te hoop te doen lopen, omdat plotselinge, algemene achteruitgang van de bestaanvoorwaarden tot algemene verbittering zou voeren. In zeker opzicht hield Colijn, de man van de daad, vast aan het begrip geleidelijkheid. Met dat al heeft hij grote diensten aan het kapitaal bewezen, dat er op uit was de gunstigste voorwaarden te scheppen voor de uitbuiting der arbeiders.

Vandaar, dat de grote, erkende vakbeweging **alleen maar kletspraatjes** weet te vertellen, wanneer zij de nuchtere vraag moet beantwoorden: „Welke wezenlijke baten heeft jullie optreden, jullie macht gedurende de bezuinigingsjaren gebracht?" Dan staan de heren, die zo graag gewichtig doen met de mond vol tanden en trekken zij zich terug op hulpbetoon aan hun georganiseerden, bekostigd uit de contributie van die georganiseerden zelf.

De gewezen officier Colijn paste de regel toe zijn bezuinigingsplannen in étappen uit te voeren. Hij wilde geen sociale botsingen, hij speculeerde er op, dat de geleidelijke aanpassing bij de aanpassing van de massa zelf conflicten van grote omvang zou uitsluiten.

DUURTE EN LOONSVERHOGING

Tijdens de vorige oorlog zijn in dit land belangrijke verhogingen van de lonen tot stand gekomen, die uiteindelijk in de loop der oorlogsjaren het peil van leven voor de brede massa ondanks de prijsstijgingen opgevoerd hebben.

In die jaren ging het den kapitalisten van Nederland uitstekend. Zij haalden zoveel winst binnen, dat zij graag tegemoet kwamen aan looneisen om stakingen in de bedrijven te voorkomen. Het gold voor de arbeiders in het vrije bedrijf; het gold evenzeer voor alle groepen van overheidspersoneel.

Er zijn er ook nu in de wereld, **die grof verdienen aan oorlogsbestellingen.** Zij hebben echter een periode doorgemaakt, waarin verliezen geboekt werden, dan wel de winst sterk inkromp. Zij zijn nog lang niet bereid, om reeds in dit stadium van de oorlog tot verbeteringen van de lonen te komen, blijven in ieder geval achter bij de prijsstijging.

Er is een sterke stroming aanwezig, die over de vraag nadenkt, of het mogelijk zou zijn in de tegenwoordige oorlog **beduidende stijgingen van prijzen en lonen** te voorkomen. Met die puzzle houden zich ook de leidende instanties bezig van de S.D.A.P. en N.V.V. Deze instanties **staan minder vrij dan ooit tegenover de bezitters en hun staat.** Zij zijn voor niets gelukkig gemaakt met twee ministers. Die mensen en hun aanhang moeten hun best doen om beroering in de massa te voorkomen. Als de Staat de mogelijkheid zou bezitten, om de wedloop tussen prijzen en lonen te voorkomen, dan zou de kans het grootst zijn, dat de misère van de uitgebreide mobilisatie met gelatenheid werd gedragen. Het is duidelijk, dat in de tegenwoordige oorlogstijd, sociaal-demokratische ministers goede diensten kunnen bewijzen ... aan de bezitters!

Het gehele propaganda-apparaat van de S.D.A.P. en dat van het N.V.V. doen hun best om zonder schokken de aanpassing van de massa bij de mobilisatie-misère te bevorderen. Vele arbeiders hebben de leiders van hun vakbeweging laten begaan, toen zij in de praktijk aanpassing bij de bezuiniging bevorderd hebben.

De nauwe banden tussen het N.V.V. en de twee sociaal-demokratische ministers bewerken, dat de leiders van de moderne vakbeweging nog meer gebonden zijn in het uitbrengen van kritiek op de daden van de ministers dan bijvoorbeeld de kopstukken van de katholieke vakbeweging. In het vorige nummer van „De Arbeid" deden wij op de voorpagina uitkomen, dat het nu reeds gebeurd is, dat de liberale „Nw. Rott. Crt." minister van den Tempel in bescherming nam tegen kritiek in de katholieke pers.

DE PRIJSSTIJGING ZET ZICH DOOR.

Als de abnormale koude van lange duur bewerkt heeft, dat zich in verschillende steden moeilijkheden voordoen met de voorziening van brandstoffen, dan wijzen officiele cijfers van het gemeentelijke Bureau der Statistiek van Amsterdam op toenemende prijsstijging voor de levensbenoodigheden. Het aantal uitzonderingen op de regel wordt steeds kleiner. De arbeiders en arbeidersvrouwen weten het best, dat het gaat nijpen.

Zien wij in de praktijk de Staat in actie komen om door tegenmaatregelen dit kwaad te bestrijden? Wij zien heel wat anders: Belastingmaatregelen van de Staat hebben onmiddellijk ten gevolge, dat verhoogde rechten voor bepaalde artikelen nieuwe prijsstijging doen ontstaan. **Het wordt in die omstandigheden een armzalig bedrijf van de kopstukken der S.D.A.P. en van het N.V.V. de mogelijkheid in uitzicht te stellen, dat een herhaling van de ervaringen uit de eerste oorlog vermeden kan worden.**

Hoever zijn nu de steunverhoging, die Van den Tempel doorvoerde en de loonsverhoging voor verschillende particuliere arbeiders reeds achter bij de werkelijkheid van de prijsstijging? Het is onmogelijk, dat de arbeiders het kunnen laten aankomen op de mildheid van werkgevers en autoriteiten. **Zij zullen zelf in beweging moeten komen, als zij nu niet ook tegenover de mobilisatie-misère het kind van de rekening willen worden.**

Uit de ondervinding, die in de voorafgaande bezuinigingsjaren werd opgedaan, kan slechts deze conclusie getrokken worden, dat het dwaas zou zijn wissels te trekken op de bereidheid van het kapitaal om eigener beweging tegemoet te komen aan de stijging van het peil van levensonderhoud. Wat dit betreft, mankeert de factor, die in de eerste oorlogsjaren tegemoetkoming van de werkgevers verklaarde. Het aantal propagandisten van berusting en onderwerping is sterk uitgebreid. Massawerkloosheid van lange duur oefende een zeer nadelige invloed uit op de daadkracht der arbeiders. De werkende arbeiders ontkomen niet aan die invloed. Zo algemeen is de verarming, die massa-werkloosheid ondanks de steunbepalingen ten gevolge had, dat het gevaar uit het bedrijf te geraken ook van werkende arbeiders pleitbezorgers van aanpassing maakte.

Als de bourgeoisie en met name Colijn in de bezuinigingsjaren de sociaal-demokratie ertoe gebracht heeft vroegere posities prijs te geven om zich te vrijwaren voor een ongunstige beoordeling van haar optreden uit de burgerlijke wereld, dan is in

Op Zaterdag 24 Februari vergaderen ALLÉÉN de Federatie besturen. Zondag 25 Februari vervalt. Zie de circulaire.

D.B. N.A.S.

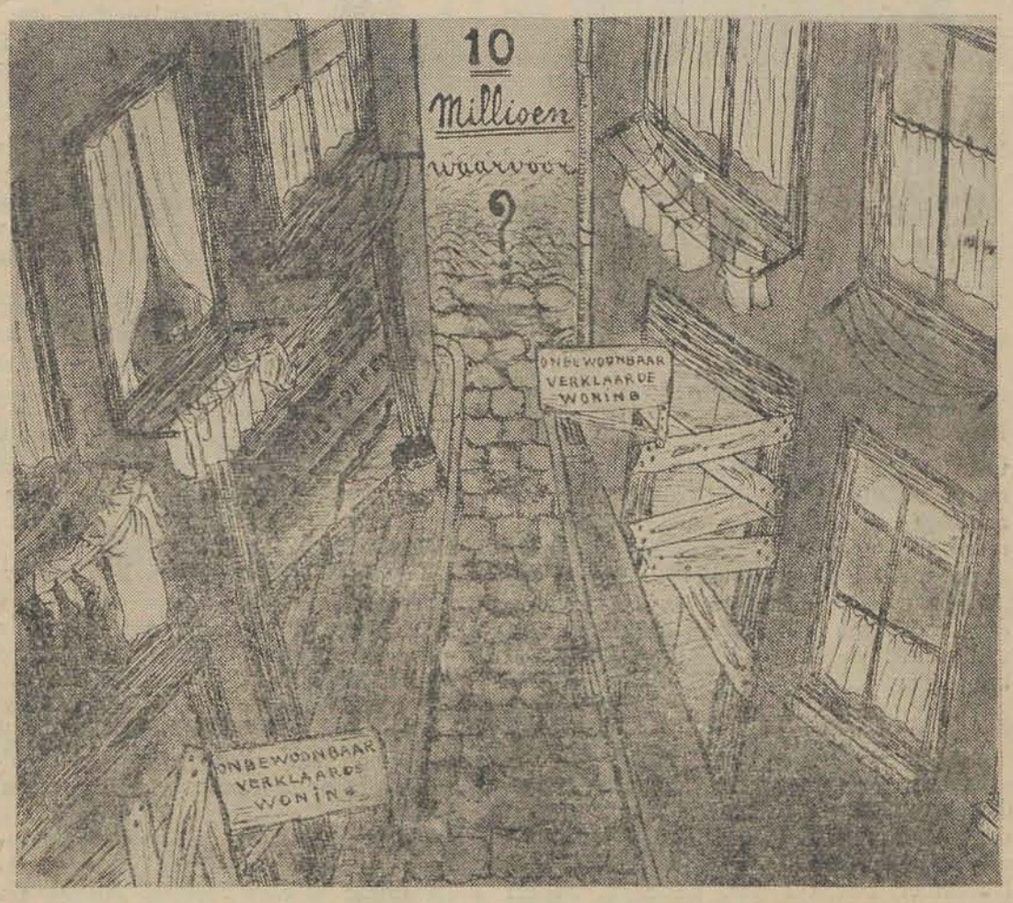

GEEN STADHUIS MAAR WONINGEN

diezelfde periode de uitkomst verkregen, dat de pleitbezorgers van berusting en aanpassing **ook in de leiding van de moderne vakbonden te vinden zijn.**

DE VOLKSHUISVESTING.

Wij willen nog de bijzondere aandacht vragen voor het probleem der woningvoorziening. In de allerlaatste tijd hebben zich een paar feiten afgespeeld, die aandacht verdienen. Het eerste feit betreft **de behandeling van de bouw van een nieuw Amsterdams stadhuis in de gemeenteraad van de hoofdstad.** In 1935 is tussen het rijk en de stad een overeenkomst aangegaan, waardoor praktisch gesproken, het inrichten van het koninklijke paleis op de Dam, als zetel voor het gemeentebestuur, van de baan raakte. Het gebruik van het grote gebouw gedurende enkele weken per jaar als woning voor de Oranjedynastie, is niet alleen bestendigd, doch met behulp van de overeenkomst van 1935 opnieuw verzekerd. Het rijk heeft tien millioen beschikbaar gesteld aan de gemeente Amsterdam voor de bouw van een nieuw stadhuis. Uitvoering van de plannen blijkt veel tijd te vorderen; een nationale prijsvraag leverde geen bevredigend resultaat.

Inmiddels is het 1940 geworden, is de oorlog een feit en liggen de kansen voor de bouw van het nieuwe stadhuis ongunstig. Op grond van de oorlogsverhoudingen heeft schrijver dezes in de Raad voorgesteld **de tien millioen gulden voor de bouw van woningen te besteden.** Gerekend op een gemiddeld bedrag van vier duizend gulden per woning, zou het om ongeveer 2500 woningen kunnen gaan. Het gezonde denkbeeld is niet alleen door de burgerlijke partijen bestreden. **Ook de sociaal-demokraten en de Stalinisten hebben tegen gestemd.** Het feit dient onder alle arbeiders bekend te worden. Van boven af meende men de formule te kunnen gebruiken: de tien millioen zijn voor stadhuisbouw en niet voor woningbouw!

Met dat al is er oorlog, die zelfs in dit neutrale land autoriteiten meermalen verplicht, ongewone beslissingen te nemen. Vier stemmen voor de gemeentelijke woningbouw: drie N.S.B.-ers bij die vier. **Zelfs de Stalinisten bleven liever kluiven op het schone plan aan Amsterdam een waardig stadhuis te verschaffen, dan dat zij met de daad bewezen, de woningvoorziening als een dringend arbeidersbelang te zien.**

Voor wat de sociaal-demokraten betreft, zij redeneerden als rasechte parlementariërs: „Het voorstel is onmogelijk, het voorstel ligt buiten de werkelijkheid". Enkele dagen later hielden sociaal-demokraten in de Eerste Kamer gloeiende betogen vóór voorziening in de woningnood. Reinalda van Haarlem sprak over terugkeer van de misstanden, die de eerste oorlog had opgeleverd. En in de kolommen van „Het Volk" komt men herhaaldelijk stukken tegen, die over toenemende woningnood in Amsterdam en elders spreken.

Het is niet twijfelachtig, dat de misère op het terrein van de volkshuisvesting grote afmetingen zal gaan aannemen, omdat de oorlogstoestand **eer voor jaren dan voor maanden** gelden zal.

STRIJD EN NOG EENS STRIJD.

De koloniale kapitalisten en de hoge militairen hebben het succes geboekt, dat het ministerie de Geer met zijn twee soc.-demokraten de bouw van drie slagkruisers gaat ondernemen. Dat kost weer vele millioenen.

Die kruisers zullen het aanschaffen van nieuw klein-materiaal teweeg brengen. Nog meer millioenen. Zij zullen bemand worden en de exploitatie zal de lasten van de vloot opdrijven. Idem dito, weer millioenen.

Duidelijk is gebleken, dat het kapitalistische Nederland dankbaar is over het gevallen besluit. **Ook de N.S.B. is niet te verzadigen bij de opdrijving der militaire lasten.** Het is ook nu weer gebleken. Komt die N.S.B. voor de dag met voorzieningen in sociale noden, dan voert zij politiek van de minderwaardigste soort, is er slechts sprake van huichelarij en zwendel. Wie het militairisme verzadigen wil, **die komt met lege handen voor de noodlijdende massa te staan.**

De situatie verscherpt zich nog voortdurend. Nog altijd worden de kaarten geschud. Nog altijd is **uitbreiding van de oorlog aan de orde.** Het militairisme kan gerust met nieuwe bestellingen komen. De partijen in de volksvertegenwoordiging doen gaarne mee aan de wedloop in het betoon van vaderlandslievende gezindheid als zij gevraagde credieten moeten inwilligen. Van principiële tegenstand is slechts sprake bij de twee-koppige fractie der C.D.U. De tegenstand van de Stalinisten mist elke principiële waarde.

Blijven de verhoudingen in dit land zo liggen, als zij thans liggen, dan telt de arbeidersklasse niet mee bij het voeren van de landspolitiek. En toch heeft die klasse het in eigen hand om een factor in die politiek te worden. Het vloeit voort uit haar onmisbaarheid in het maatschappelijke leven. Het gaat er slechts om, of die klasse dat beseft. Zodra dat besef aanwezig is, breken de boeien van de aanpassing en de onderworpenheid. **Dan zal strijd gevoerd worden voor de levensbelangen van de brede massa. In die strijd zullen nederlagen geleden worden. Hij zal zich herhalen op een breder plan.**

Alleen in die richting kan er voor de arbeidersklasse gedacht worden aan een nieuwe dagenraad, aan betere dagen van vrede en welvaart.

De kosten van het levensonderhoud

IN EEN AANTAL PLAATSEN VAN HET LAND.

(B.) Ter vergelijking met de indexcijfers van de kosten van het levensonderhoud, berekend door de statistische bureaux van Amsterdam en 's Gravenhage, publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek de indexcijfers van de kosten van het levensonderhoud in de gemeenten Groningen, Enschedé, Eindhoven, Tilburg, Dongen en Heerlen. Van deze acht gemeenten is de prijsbeweging als volgt:

Totale uitgaven.

	Basis 1935/1936 = 100.				
	1938	Mrt. 1939	Juni 1939	Sept. '39*)	Dec. '39*)
Amsterdam	104.4	104.1	102.5	104.8	110.0
's Gravenhage	103.5	102.3	100.8	102.3	107.9
Groningen	105.6	105.0	103.7	107.0	113.3
Enschede	105.6	105.3	103.4	105.9	112.1
Eindhoven	106.1	105.2	104.4	106.6	111.7
Tilburg	106.5	105.6	105.0	106.8	112.4
Dongen	107.6	106.4	104.8	107.6	112.5
Heerlen	109.5	110.0	109.0	111.4	118.2

Uitgaven voor voeding.

	Basis 1935/1936 = 100.				
	1938	Mrt. 1939	Juni 1939	Sept. '39*)	Dec. '39*)
Amsterdam	109.3	109.3	104.5	107.8	115.5
's Gravenhage	106.1	103.7	100.8	101.9	111.1
Groningen	110.6	109.7	106.8	111.7	120.8
Enschede	110.6	110.2	106.0	109.4	117.5
Eindhoven	113.2	110.9	109.3	111.7	117.4
Tilburg	110.8	108.6	108.0	110.2	117.2
Dongen	113.9	111.6	108.7	111.8	118.2
Heerlen	115.2	116.2	113.9	115.4	124.0

*) Voor de gemeenten Groningen, Enschede, Eindhoven, Tilburg, Dongen en Heerlen prijspeil einde der maand.

Uit bovenstaande indexcijfers blijkt, dat de prijsstijging met enige variatie in alle acht genoemde gemeenten is geconstateerd. Opmerkelijk is, dat de stijging in de gemeente Heerlen sterker is, dan in de hoofdstad. Het indexcijfer is een verhoudingscijfer, dat in dit geval aangeeft, hoeveel punten de stijging bedraagt boven het basiscijfer 1935—1936 is 100.

JANUARI VERTOONT WEER EEN VERDERE STIJGING.

Blijkens het indexcijfer van het Amsterdamse Bureau van Statistiek, waren in Jan. de kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen sedert het einde van December met 0.3 pct. gestegen. Sedert Augustus 1939 (de maand voor het begin van de oorlog in Europa) bedraagt de stijging 7.3 pct. Voor de voeding alleen was de stijging in Januari 0.7 pct. en sedert Augustus 1939 zelfs 11.1 pct.

Uit deze gegevens blijkt, dat er voor de Nederlandse arbeidersklasse een steeds grotere achterstand ontstaat. In de eerste plaats voor verreweg het grootste deel der arbeiders, waaronder het overheidspersoneel, spoorwegpersoneel, mijnwerkers, havenarbeiders, grote groepen van metaalarbeiders, enz., dat tot dusver geen loonsverhoging verkreeg. Maar ook de arbeiders en werklozen, die wel een duurtebijslag van als regel 5 pct. kregen toegekend, ondervinden groot nadeel van de prijsstijging.

OOK KOFFIE EN SUIKER WORDEN WEER DUURDER.

De minister van Financiën heeft een wetsontwerp bij de Tweede Kamer ingediend, inhoudende de vraag tot machtiging om enige belastingen te verhogen en de opbrengst daarvan in het te stichten leningfonds te storten.

Het geldt hier ten eerste een verhoging van het invoerrecht op benzine e.d. met f 1.90 per 100 Kg. of bijna 1½ cent per liter. De opbrengst hiervan wordt geschat op f 76 millioen. Ten tweede een invoerrecht op koffie van f 20.0 per 100 Kg. Opbrengst geschat op f 8 millioen per jaar. Ten derde een heffing van 10 extra-opcenten op suiker-accijns. Opbrengst geschat op ruim f 5.5 millioen per jaar. Ten vierde een heffing van 15 extra-opcenten op de successiebelasting. Opbrengst geschat op f 5.5 mill. per jaar.

De invoering en verhoging van de invoerrechten, die hier wordt voorgesteld, kan, op grond van de tariefmachtigingswet **onmiddellijk na aanneming van het wetsontwerp ingaan.** Dat geldt dus de benzine en de koffie.

De verhoging van de suiker-accijns kan eerst in Mei a.s. worden toegepast en de verhoging van opcenten op de successiebelasting eerst **negen maanden na aanneming van het wetsontwerp.**

Door deze heffingen zal in 1940 een bedrag van ongeveer 18 mill. gulden aan het Leningfonds ten goede komen. In de komende jaren verwacht de minister een stijging tot f 27 millioen.

In zijn toelichting zegt de minister van Financiën, dat dit wetsvoorstel de voorkeur verdient boven opcenten op de inkomstenbelasting, die evenwel binnenkort aanmerkelijk zal worden verzwaard, omdat ter dekking van een tekort van f 50 millioen op de rijksbegroting f 30 millioen verkregen zal moeten worden uit de te verhogen opbrengst van de inkomstenbelasting.

De huisvrouwen zullen het straks wel weer merken, als zij de duurdere koffie en suiker moeten inslaan. Alleen als gevolg van deze beide heffingen zal de massa weer f 13.5 millioen per jaar meer moeten opbrengen. Wij herinneren er nog eens aan, dat in September van het vorig jaar door den minister van Economische Zaken werd verklaard: geen hogere prijzen voor levensbehoeften dan die welke golden in Augustus 1939. Intussen zijn het de maatregelen van de regering — nu niet voor het eerst —, die de prijsstijging bevorderen.

Mobilisatie en opvoering van de bewapening kosten veel geld. Daaraan worden leven en welzijn van de massa opgeofferd.

De waarde van films voor onze propaganda.

(-dt.) Begaan met het geestelijk en zedelijk welzijn der Nederlandse bevolking en van de arbeiders in het bijzonder, heeft de regering een wetsontwerp bij de Staten-Generaal aanhangig gemaakt, dat regels beoogt te stellen voor de vertoning van films. Het zal van belang zijn dit ontwerp als zodanig wat nader te bekijken. Afgaande op hetgeen wij er van in de pers gelezen hebben, kwamen wij reeds tot de mening, dat, wordt dit ontwerp wet, **het voor organisaties bijna onmogelijk zal worden om in door haar te beleggen bijeenkomsten al of niet van besloten karakter, films te vertonen.** Ook dit zou bij een nadere beschouwing kunnen worden bekeken.

Voor het moment gaf de aankondiging van dit wetsontwerp ons aanleiding uitvoering te geven aan een afspraak met onzen redacteur, om eens over bovenstaand onderwerp een en ander in het midden te brengen. De aanleiding tot deze afspraak laat zich gemakkelijk raden, al wordt daarop hier niet verder ingegaan, behoudens dan, dat wij willen zeggen, dat, indien deze uitdrukking inderdaad gebruikt is, ten onrechte over bijeenkomsten met filmvertoning is gesproken als over vergaderingen met lol.

Dit toch zou getuigen van een volkomen verkeerd begrip en van onderschatting van de film als middel tot opvoeding, alsmede van de waarde van den werkelijken filmkunstenaar.

Om het nog duidelijker te zeggen: velen die geen goede week hebben, als zij niet hun bioscoopje gepikt hebben, verstaan noch de waarde van een goede film, noch die van den goeden filmkunstenaar.

Wij hebben daarbij natuurlijk het oog op voor ons doel bruikbare films, al moet daarbij direct worden opgemerkt, dat er tot dusverre nog maar weinig socialistische films bestaan.

Maar wel zijn er een aantal goede sociale films, die zeker voor ons doel geschikt zijn en die verre uitsteken boven reeksen van producten, die niet veel meer dan goedkope stuiversromans zijn.

Wij willen daarom hieronder enige films noemen, die voor vertoning in onze bijeenkomsten uitermate geschikt zijn en waarvan het zeker goed zal zijn, deze aan onze mensen te leren zien.

Wij willen opzettelijk als eerste noemen een product van Charlie Chaplin, met name „Modern Times". Toen deze film in tal van Nederlandse theaters „ging", hebben meerdere personen ons aangeraden deze film te gaan zien. Het was een „reuzenfilm" en om dien Chaplin kan je je weer eens doodlachen.

Wij hebben deze film gezien en wel in een bijeenkomst van de Hilversumse V.V. S.O. en wij hebben ons al zo vaak de vraag gesteld, zouden onze adviseurs de film en den voornaamsten acteur daarin, den „komiek" Charlie Chaplin, wel hebben begrepen. Of wij dan niet gelachen hebben? Zeker hebben wij dat. Maar wij hebben eveneens en voor de zoveelste maal, met grote bewondering genoten van den kunstenaar Chaplin en zijn kunst, om door middel van de film op waarlijk grootse wijze, misstanden en toestanden te hekelen. De film „Modern Times" is een scherpe aanklacht tegen de rationalisering en mechanisering der bedrijven, die de zenuwen en gezondheid der arbeidende klasse sloopt en haar tot uiterste inspanning opjaagt, in ruil voor een zeer schamel bestaan.

Hoevelen verstaan deze aanklacht als zij bij hun traditionele gang naar de bioscoop zulk een film te aanschouwen krijgen? Dezelfde vraag dringt zich op, als wij b.v. terugdenken aan zijn „Gold Rush" en zovele andere van zijn producten.

Doch buiten de Chaplin-films zijn er nog vele andere films met sociale inslag, die wij den arbeiders moeten leren zien. Daar is b.v. de nu reeds door velen te oud geachte film „Drei Groschen Oper", de „Drie Stuivers Opera", met zijn waarlijk magistrale uitbeelding van de ellende der verdrukten, desniettemin naarstig gebruikt door lieden van allerlei slag ten eigen profijte. Hoevelen zullen het er zijn, die deze film gezien hebben en wellicht tot tranen toe bewogen waren, die begrepen, welk een geweldige en scherpe kritiek deze film bracht op de misdadigheid onzer samenleving, met haar corruptie en prostitutie en een uitgebreid parasietendom? Wij wagen het niet daarvan een schatting te maken.

Een ander genre, de sociale wetenschapsfilm. Daarbij denken wij voor ons deel in de eerste plaats aan de meesterlijke film: „Uit het leven van Louis Pasteur", met Paul Muni in de titelrol. Wat weten de meeste arbeiders, en waarlijk zij niet alleen, van Louis Pasteur? Op zijn best weten zij, dat het de man is, die het middel heeft uitgevonden ter bestrijding en genezing van de gevolgen van een beet, van een door hondsdolheid gebeten hond.

Maar zij weten zeker niets van de geweldige strijd die deze tot een man van wereldvermaardheid uitgegroeide apotheker heeft moeten voeren voor zijn erkenning. Bergen van vooroordeel, van achterdocht en eigenwaan heeft hij moeten overwinnen. Verguisd, geminacht vaak en niet minder dikwijls openlijk gehoond en bespot, werkte hij niettemin door, zichzelf en zijn gezin offerend, in het belang der zo vaak nog verdwaasde mensheid.

Den arbeiders zulke films brengen en hun te leren zien, dat in de strijd van zulk een enkeling zich hun eigen strijd weerspiegelt, is ongetwijfeld een taak, waarvoor onze beweging zich niet behoeft te schamen.

* * *

Wij zouden natuurlijk nog een aantal andere films kunnen noemen, maar vrezen dan, dat onzen redacteur er met zijn schaar aan zou gaan werken. Daarom willen wij volstaan met nog te wijzen op de betekenis van de goede anti-oorlogsfilm. In dit verband willen we ons een aanhaling veroorloven uit een beschouwing van L. J. Jordaan in de „Haagse Post" van 27 Januari j.l. waarin hij de nieuwe film van den regisseur Leonide Moguy „De Deserteur" bespreekt. Deze beschouwing behandelt de oorlog in het filmdrama en hij wijst er onder meer op, dat de filmproducenten op een bepaald moment angstig waren om nog verder oorlogsfilms te brengen, omdat zij vreesden, dat het grote realisme van het cinematografische beeld, de mensen zou afstoten. en hij zegt dan verder:

> „Waar de oorlog op het witte doek verscheen, daar ontwaakte in het onderbewustzijn een gevoel van angst en afgrijzen, dat men in de labiele vredesjaren, die onmiddellijk achter ons liggen, steeds moeilijker kan wegduwen."

Wij zijn dat met hem eens. Een werkelijk goede oorlogsfilm, mits met goed begrip gezien en zo mogelijk vooraf toegelicht, moet de anti-oorlogsgezindheid in de hand werken en versterken.

Met dit alles willen wij slechts zeggen, dat er alles voor te zeggen is, dat op meer systematische wijze de film in ons werk en in onze propaganda wordt ingeschakeld. Uit het voorgaande volgt tevens, dat daarbij moet worden gelet op de juiste keuze, op een zo mogelijk goede en beknopte uiteenzetting over de betekenis van film en spelers, hetgeen het zien en begrijpen zal bevorderen.

Dat de regering juist nu met een ontwerp van wet komt, waarin de mogelijkheid tot filmvertoning anders dan in bioscooptheaters, zo ongeveer tot nul reduceert, moge als bewijs dienen, dat in het kamp der bezittende klasse de waarde van de film, als door ons wordt bedoeld, terdege wordt begrepen.

Ledental C.N.V.

Godsvrede, godsvrede, nog meer godsvrede.

In dat teken stond het jaar 1939. De positie van de godsvrede werd sterker, naarmate die van de vrede zelf zwakker werd.

Met het uitzicht op de onvermijdelijke oorlog stelde de bezittende klasse, meer dan in andere tijden, prijs op ongeschonden handhaving der godsvrede. Zij zocht haar doel zeker niet te bereiken door tegemoetkomingen aan de arbeiders. Zij rekende echter op volle medewerking van de kopstukken der vakbeweging. Zij kreeg haar zin. Godsvrede wordt door die kopstukken op prijsgesteld.

Zij verfoeien „wilde" acties der arbeiders. Zij spreken daarover eenstemmig de banvloek uit. Zij verheugen zich in het groeien van de ordeningsgedachte en worden geen ogenblik onrustig als een leider der katholieke werkgevers, dr. Kortenhorst, uiting geeft aan de bij hem levende hoop: Geen stakingen meer, geen uitsluitingen meer... wettelijk verbod van dergelijke storingen in het productieproces! Dan pas zal de ordening grote resultaten hebben opgeleverd, als de strijd tussen kapitaal en arbeid weggeordend is.

In een tijd van wijdverbreide godsvrede hebben de kleine minderheden in de vakbeweging, die op strijd ingesteld zijn, de wind niet in de zeilen. Het **Christelijk Nationaal Vakverbond** heeft zich steeds gekenmerkt door het uit de weg gaan van stakingen. Meer dan de neutralen, katholieke en moderne vakbondsbestuurders, zochten de kopstukken van het C.N.V. hun kracht in overleg, overleg en nog eens overleg.

Viert godsvrede hoogtij, dan plegen zij de kunst te verstaan, om hun portie te halen uit het totaal aantal van de ledenwinst der vakbeweging.

Uit „De Gids" van 15 Februari blijkt, dat over 1939 een vooruitgang van 5224 leden of 4.54 procent werd bereikt. Met een groei van 1491 leden in het vierde kwartaal, werd het totale ledental op 1 Jan. 1940: 120.344 leden. De redactie van het blad spreekt over „een uitnemend resultaat".

Het blad constateert nog, dat „krachtig voortwerken" geboden blijft, de „economische zorgen" met de dag toenemen. De leden van het verbond zijn als volgt verdeeld:

	1 Jan. 1940
Ambtenaren	4527
Belastingambtenaren	1717
Bouwarbeiders	16161
Diamantbewerkers	13
Fabrieks- en Transportarbeiders	18588
Grafische arbeiders	3260
Houtbewerkers	3599
Kantoor- en Handelsbedienden	7848
Kleermakers	718
Landarbeiders	25036
Metaalbewerkers	12437
Mijnwerkers	448
Personeel in Publieke Dienst	5641
Politie-ambtenaren	1899
Postpersoneel	2359
Sigarenmakers	1270
Spoor- en Tremwegpersoneel	4536
Technici	782
Textielarbeiders	5155
Verzekeringsagenten	147
Voedings- en Genotmiddelarb.	3360
Werkmeesters	798
C.N.V.	120344

Katholieken en modernen kunnen met overeenkomstige staatjes komen. Wat zou er veel kracht ten goede kunnen uitgaan van de georganiseerden in dit land, wanneer die macht in beweging werd gezet om de lonen op te voeren, de arbeidstijd te verkorten en daarmee op de beste manier de werkloosheid te bestrijden. Hoe weinig reden zou er behoeven te bestaan voor de vrees, dat met name de tijdsomstandigheden de arbeiders in nog slechtere condities zullen brengen, als de gehele vakbeweging haar eigenlijke roeping zou vervullen. Daarvan komt minder terecht, naarmate de godsvrede voor de leiders der grote bonden grotere bekoring krijgt!

De nieuwe 4% Nederl. Staatslening

Op 26 Februari, dus aanstaande Maandag, zal de inschrijving op de met een spoedwet aan de orde gestelde staatslening plaatshebben.

De leningswet behelst een machtiging tot het uitschrijven van een staatslening ten bedrage van f 300 millioen tegen een koers van uitgifte van 100 procent en een jaarlijkse rente van 4 procent. De looptijd bedraagt 40 jaar. Het betreft hier een vrijwillige lening, maar onder bedreiging, dat indien onverhoopt de vrijwillige lening niet tot een bevredigend resultaat mocht leiden, er dan een gedwongen 3 procentslening zal worden uitgeschreven, waaraan zij zullen moeten deelnemen, die niet of niet voldoende in de vrijwillige lening hebben ingeschreven.

Het Nederlandse kapitaal wordt door de regering **met fluwelen handschoenen aangepakt.** Iedere vermogende Nederlander kan zich vrijwaren, ook als de gedwongen lening doorgaat, wanneer de inschrijver op de vrijwillige lening voor zijn portie inschrijft. En waarachtig, minister de Geer haalt den heren bezitters het vel niet over de neus. Iemand met een vermogen van beneden de f 30.000 wordt niet verplicht om aan de lening deel te nemen. Aangeslagenen in de vermogensbelasting met vermogens van 30.000 tot 40.000 gulden moeten voor 100 gulden deelnemen. En ook de grotere vermogens komen er genadig af. Iemand, met een vermogen van f 250.000 doet krachtens de leningswet zijn plicht, wanneer hij voor ruim f 4.000 inschrijft.

Verder bestaat de verplichting voor ondernemingen, die regelmatig gelden rentegevend uitzetten op termijnen, langer dan één jaar, om tot een bedrag groot twee procent van de waarde van hun bezittingen deel te nemen. Andere ondernemingen moeten deelnemen tot een bedrag van de helft van de over 1938—1939 gedane winstuitkeringen, wanneer die uitdelingen tenminste groter zijn dan f 5.000.

Ziedaar, het „offer" dat in deze van het kapitaal wordt gevergd. Een regering, die het geld, dat nodig is voor de mobilisatie en bewapening, zou halen waar het is, zou komen met een heffing van de vermogens en grote inkomens. Het gemiddelde vermogen van hen, die in dit land zijn aangeslagen in de vermogensbelasting, bedraagt f 69.000 en onder die aangeslagenen zijn altijd nog 816 millioenairs. Het totale bedrag van de gelukkige Nederlanders, die in de vermogensbelasting zijn aangeslagen, beloopt ongeveer **twaalf en een half milliard gulden.**

Een heffing in eens van 5 procent van dit bedrag, zou meer dan het dubbele opbrengen dan de lening, die nu wordt uitgeschreven, waarvan de lasten tientallen jaren zwaar op de massa der Nederlandse bevolking zullen drukken.

Brief uit Zuid-Afrika

Nationalisten in de Vakbeweging

Het weekblad „Forward", nauw verwant aan de Labourparty en de vakbeweging, publiceerde sensationele gegevens over de strijd in de Zuid-Afrikaanse vakbeweging. Volgens dit blad is er een terreurcampagne op touw gezet tegen vooraanstaande bestuurders der vakbeweging, die dagelijks anonieme dreigbrieven ontvangen, waarvan de inhoud ongeveer overeenstemt met die, welke de vermoorde secretaris der South African Mine Workers Union (S.A.M.W.U.) ontvangen heeft. Zij worden gewaarschuwd geen spreekbeurten te vervullen en bedreigd „dat hun hetzelfde lot te wachten staat als zekere andere vakverenigingsleiders". Een duidelijke verwijzing naar de moord op den secretaris der S.A.M.W.U. De politie is op de hoogte gesteld en speciale voorzorgsmaatregelen zijn getroffen, daar de desbetreffende bestuurders niet van plan zijn zich te laten intimideren door de anonieme briefschrijvers, ofschoon zij de zaak wel ernstig nemen.

Tot zover de „Forward". Lezers van „De Arbeid zullen zich herinneren, dat wij in het nummer van 21 Juli mededelingen gedaan hebben over het conflict in de S.A.M.W.U., waarvan de moord op den algemenen secretaris de climax was. Het heeft maanden genomen voor en aleer de dader verantwoording voor de rechtbank moest afleggen. Het vermoeden, dat wij toen uitspraken, n.l. dat wij te doen hadden met een fanatieken aanhanger van het Hervormings Comité (H.C.), is door de getuigenverklaringen volkomen bevestigd. Het H.C. is de voortzetting van de Afrikaanse Mijnwerkersbond. Doel en streven is de Zuid-Afrikaanse vakbeweging te veroveren en dienstbaar te maken **aan de doeleinden van de semi-fascistische nationalisten.**

Wekenlang heeft de dader met het plan rondgelopen den algemenen secretaris naar de andere wereld te helpen tot hij tenslotte zijn voornemen ten uitvoer bracht. Vreemd genoeg heeft de rechtbank zich geen ogenblik bezig gehouden met de vraag, of het hier een individuele daad betrof, dan wel of er van een complot sprake was. En daar was zoals wij in ons vorig artikel aangetoond hebben en zoals uit de gegevens van de „Forward" blijkt, alle aanleiding toe. Het is geen vraag meer. Wij hebben heel duidelijk te maken met een campagne van op zijn minst een aantal personen, die niet terugschrikken voor de radicaalste middelen om hun doel — verovering van de vakbeweging — te bereiken. Welke motieven kan de rechterlijke macht geleid hebben om de vraag, of de dader alleen dan wel in samenwerking met anderen gehandeld heeft, volkomen terzijde te laten? Mogelijk een kwestie van procedure maar dan volgens ons een vreemde procedure. Veronderstel, dat de anonieme dreigbriefschrijvers opnieuw een slachtoffer maken. Gaat men dan weer individueel berechten en straffen? Voorzover wij kunnen beoordelen is er van de kant der vakbeweging (nog) geen groot opgezette campagne begonnen om deze funeste gang van zaken te bestrijden, zo mogelijk te beëindigen. De fondsen voor dat doel zijn reeds plm. 8 maanden geleden bijeengebracht, maar er heerst de stilte van het graf. Voor wat de S.A.M.W.U. betreft, handelt men of de strijd reeds verloren is. De twee voornaamste leiders van het H.C., die op grond van hun ondermijningswerk geroyeerd waren, zijn weer als lid der S.A.M.W.U. aangenomen. Een daarvan heeft zich candidaat gesteld voor de post van algemenen secretaris. Deze man had in plm. 12 maanden niet aan zijn financiële verplichtingen voldaan. De reglementen bepalen, dat zo iemand niet in aanmerking kan komen voor een officiële functie. De man zuivert zijn schuld aan, maar ondanks de duidelijke reglementen breekt het bestuur der S.A.M.W.U. zich het hoofd, of het de candidatuur zal handhaven of ongeldig verklaren.

Het H.C. heeft een omschreven plan voor onderhandelingen met de S.A.M.W.U. ingediend. Daarin wordt gezegd, dat de South African Trades and Labour Counail (S. Afr. Tr. Lab. C. is de landelijke samenvatting der vakbeweging) „communistisch" is. Daar is echter geen sprake van. Een vergelijking met de Engelse vakbeweging valt zelfs in het nadeel der Zuid-Afrikaanse uit. De klassenharmonie is hun leidend „beginsel". Daar is alles mee gezegd. Op grond van de beschuldiging, dat dit lichaam communistisch zou zijn, wordt door het H.C. uittreding van de S.A.M.W.U. uit de S. Afr. Fr. Lab. C. geëist. Het hoofdbestuur der S.A.M.W.U. moet daar nog over beraadslagen doch reeds heeft de voorzitter in een persinterview te kennen gegeven, dat de uittreding door het hoofdbestuur vermoedelijk aanvaard zal worden.

Kort na het uitbreken van de oorlog publiceerde het bestuur der S.A.M.W.U. een verklaring, dat het achter de regering stond, die zoals men weet aan de kant van Engeland, Duitsland de oorlog verklaard heeft. **Enige weken daarna wordt die verklaring herroepen en omgezet in een neutraliteitshouding.** Deze feiten tonen aan dat de S.A.M.W.U. niet in het offensief, zelfs niet in het defensief is, maar in vrijwel alle opzichten tegemoet komt aan de eisen van het H.C. Men gaat duidelijk de strijd uit de weg. Beter gezegd, men ruimt het veld voor het H.C. De conclusie ligt voor de hand. **Door toegeven en terugkrabbelen hopen de bestuurders der S.A.M.W.U. het vege lijf te redden, doch bereiden juist daardoor hun eigen ondergang voor.** Wij leggen de nadruk op „de bestuurders" want in vrijwel alle gevallen leest men „het hoofdbestuur heeft besloten". Klaarblijkelijk telt het gelid niet mee. Dat hoofdbestuur eigent zich grote volmachten toe, maar aan de andere kant pleit het niet voor de leden, die blijkbaar de kracht missen daartegen in het geweer te komen.

Vermelden wij tenslotte nog, dat de dader van de moord op den algem. secretaris veroordeeld is tot levenslange gevangenisstraf, hoewel duidelijk is komen vast te staan, dat het een politieke moord was met voorbedachte rade, waarvoor de doodstraf staat. Ook hier zien wij een terugkrabbelen. Wij zijn geen propagandisten van de doodstraf. Het gaat er echter om te ontleden, wat de motieven geweest zijn voor het veroordelen tot levenslange gevangenisstraf inplaats van de doodstraf. Officieel heeft men de psychologische toestand van den dader als verzachtende omstandigheid laten gelden. Wij menen echter, dat de politieke situatie de sleutel van het geheim is. Zuid-Afrika heeft Duitsland de oorlog verklaard. **Die beslissing heeft geweldige beroering verwekt.** Neemt men de parlementaire beslissing als maatstaf — 80 voor en 68 tegen de oorlogsverklaring — dán ziet men hoe sterk de oppositie is. Die oppositie en het H.C. zijn nauw aan elkaar verwant. Neemt men nu tenslotte in aanmerking, dat er zelfs over burgeroorlog in Zuid-Afrika gefluisterd wordt en dat de dader van de moord een Afrikaner en fanatieke aanhanger van het H.C. is, dan begrijpt men dat de gemoederen door een doodvonnis nog meer verhit zouden worden. En daar heeft de huidige regering allerminst behoefte aan.

Dit artikel was reeds geschreven, toen de bladen „het besluit van het hoofdbestuur der S.A.M.W.U." bekend maakten. Alweer het besluit van het hoofdbestuur. **De vijf belangrijke eisen van het H.C. zijn aanvaard.** Aan de hand daarvan zal voortaan de S.A.M.W.U. op christelijke grondslag gebaseerd zijn. De eis van uittreding uit de S. Afr. Tr. Lab. C. is nog niet definitief besloten doch krijgt waarschijnlijk over twee weken zijn beslag. Daarmee is de overwinning van het H.C. vrijwel een feit geworden. Het zal gauw genoeg blijken, dat de mijnwerkers het kind van de rekening zijn geworden. De clausule in de statuten van het H.C., n.m. **dat het recht van staken niet wordt erkend,** zal nu meer nog dan tevoren leiddraad voor de „acties" der S.A.M.W.U. worden. Tegelijkertijd is de overwinning van het H.C. het sein om de aanval op andere delen der vakbeweging met kracht te openen.

Corr.

Klassenharmonie
brengt machteloosheid

DE GESCHIEDENIS VAN EEN LEUZE

„DE HOOFDVIJAND STAAT IN EIGEN LAND"

De kwestie die in „De Arbeid" van 2 Februari j.l. in een ingezonden stuk van H. J. Bartels aangesneden is, is nog niet tot klaarheid gebracht. Het dient alsnog te gebeuren.

Wij zouden ons kunnen bepalen tot afwachten, waar wij onder het stuk van Bartels enige vragen gesteld hebben, die tot heden niet beantwoord zijn. Het maakt de zaak niet eenvoudiger. Nu ons echter enige brieven van N.A.S.-leden bereikt hebben, die stelling nemen met betrekking tot de aangesneden kwestie, is het zeker het beste op grond van die brieven de feiten te stellen zoals ze zijn. De strekking van de brieven is niet geheel dezelfde. Normaal is het zeker niet, om in een dergelijke aangelegenheid, die nodig maakt de oorsprong van de leuze van Liebknecht op te sporen, iets anders te doen dan de betreffende vragen te stellen of de gegevens bekend te maken, die men zelf bezit. Volgt men een andere weg, constateert men met de nodige ophef, dat „Verdraaiïng van leuzen" heeft plaats gevonden; krijgt de interventie het karakter van een offensief, hetwelk ondernomen wordt zonder behoorlijk het terrein verkend te hebben, dan heeft men aanspraak op een tegenoffensief, waarvan de inhoud mede bepaald wordt door de eigen aanval.

De kameraden, die brieven schrijven, kunnen rekenen op een zakelijke behandeling van die brieven. Zij staan buiten het ondernomen offensief. Bij hen is blijkbaar **niets anders aanwezig dan de drang om tot klaarheid te komen.**

In de tijden, die wij thans beleven, is het heel verstandig, om zich te verdiepen in de ontwikkeling van de strijd tegen de oorlog uit de jaren 1914—1918. Hoe dwaas zou het zijn om geen profijt te trekken van de nuttige lessen, die toen aan het wereldproletariaat gegeven zijn. Die nuttige lessen waren voornamelijk van Lenin, Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht afkomstig. Weer woedt de imperialistische oorlog; een nieuwe complicatie, die zich voordoet, betreft de positie van het tegenwoordige Moskou in de huidige oorlog. Waar het imperialistische karakter van de oorlog van vele kanten nadrukkelijk is vastgesteld, is het verstandig om de richtlijnen van de drie genoemde leiders als de hoofdzaak te zien. Het Russische deel van de oorlog bewerkt, dat andere vragen aangesneden worden, die het karakter van de huidige Sowjet-Unie en de doeleinden van de Russische interventie in de huidige oorlog raken.

De enige vraag, die in de brieven van de drie kameraden aangesneden is, geldt de formulering van Liebknecht's bekende leuze. Waar in 1939 hetzelfde vraagstuk aan de orde kwam: Of namelijk Liebknecht met de formule gekomen was: „De vijand staat in eigen land" dan wel „De hoofdvijand staat in eigen land" en wel in de kringen van de R.S.A.P. zodat in het weekblad „De Nieuwe Fakkel" een afdoend antwoord op dit punt is gegeven, de kameraad, die dit antwoord gaf, Dolleman uit Den Haag, was, die ook lid van het N.A.S.-bestuur is, drukken wij hieronder zijn antwoord af. Enige bekende socialistische schrijvers n.l. de Duitser Paul Fröhlich, die in de naaste omgeving van Luxemburg en Liebknecht werkte en de Fransman Alfred Rosmer, die deel uitmaakte van de conferentie van Zimmerwald en die een belangrijk boek over de houding van de arbeidersbeweging gedurende de eerste wereldoorlog heeft geschreven, hebben op verschillende tijdstippen bevestigd, dat de tekst van de door Karl Liebknecht geformuleerde leuze

„DE HOOFDVIJAND STAAT IN EIGEN LAND".

Fröhlich schreef in 1924 in zijn boek: „Zehn Jahre Krieg und Bürgerkrieg" op bladzijde 141:

> „Schon in Mai (1915) ist ein Flugblatt „Der Hauptfeind steht im eigenen Land" herausgegeben worden".

In het begin van de dertiger jaren maakte Rosmer in zijn werk gewag van hetzelfde feit.

Het bewuste strooibiljet was afkomstig van „Spartacus"; het werd opgenomen in de verzameling van redevoeringen en artikelen, afkomstig van Karl Liebknecht, die in 1921 door de Kommunistische Internationale is uitgegeven.

Toen enige lezers van het blad „De Nieuwe Fakkel" met bezwaren kwamen tegen de tekst: „De hoofdvijand staat in eigen land", heeft Dolleman in dat blad een duidelijk antwoord gegeven op 28 Juli 1939. Wij ontlenen aan dit antwoord (het citaat is dus uit het blad van de R.S.A.P. „De Nieuwe Fakkel") het voornaamste gedeelte. De lezer zal merken, dat de kameraden, die toen in hun kring de kwestie aansneden, wat erg dik hadden uitgepakt:

„De partijgenoten blazen hoog van de toren: „de leuze: De **hoofd**vijand staat in eigen land" is historisch onjuist en bovendien „een voor de Marxistische arbeidersbeweging gevaarlijke en principieel te verwerpen leuze". Waar halen deze „enige partijgenoten" hun wijsheid vandaan? Hebben zij de historie geraadpleegd? Wij weten heel zeker, dat zij dat niet hebben gedaan. Want.... „madame historie" lacht deze partijgenoten heel hartelijk uit! Als deze partijgenoten gelijk zouden hebben, dan zou Karl Liebknecht een heel slechte Marxist zijn geweest. Het is heus waar, partijgenoten, **de volgens u zo verwerpelijke leuze stamt van Karl.**

Wij nemen het u niet kwalijk, dat gij dit niet weet, maar wij vinden het wel onbehoorlijk om op zo arrogante toon te spreken over dingen, welke u niet bekend zijn.

Anders dan gij doet — gij beweert iets, zonder enig bewijs aan te voeren — zullen wij bewijzen.

Toen Italië plaatsnam in het oorlogsfront — in de eerste wereldoorlog — toen schreef Karl Liebknecht een vlugschrift onder de titel: **De hoofdvijand staat in eigen land.** Met deze leuze eindigt genoemd vlugschrift ook. Wij willen ook nog enkele regels aan dit vlugschrift ontlenen:

„Afgedaan heeft het onzinnige parool van het „durchhalten", dat alleen maar steeds dieper in de maalstroom der volkerenverscheuring leidt. **Internationale proletarische klassestrijd tegen internationale imperialistische volkerenverscheuring is het gebod van het uur.**

De hoofdvijand van ieder volk staat in zijn eigen land!

De hoofdvijand van het Duitse volk staat in Duitsland: het Duitse imperialisme, de Duitse oorlogspartij, de Duitse geheime diplomatie. Het gaat er om voor het Duitse volk deze vijand in het eigen land te bestrijden, te bestrijden in de politieke strijd, samenwerkend met het proletariaat der andere landen, wiens strijd tegen zijn eigen imperialisten gaat."

Wij hebben zo zeker ieder overtuigd van het historische ongelijk van „enige partijgenoten". Wij hopen, dat ook zij zelf overtuigd zullen zijn.

Laten wij nu eens zien, hoe het staat met de konkrete verhoudingen van het moment. De uitleg van „enige partijgenoten" is volkomen naast de werkelijkheid. De Stalinisten stellen zich op het standpunt, dat het grootste gevaar van deze tijd het Duitse fascisme is, hetwelk vernietigd moet worden. Nu menen ook wij, dat het Duitse fascisme vernietigd moet worden. Maar het Duitse fascisme wordt niet vernietigd door een oorlog der z.g. demokratische staten Duitsland. Het zal vernietigd worden door een opstand der Duitse volksmassa's en **deze massa's zullen zich sterker gevoelen, naarmate in de andere landen de volksmassa's scherper tegen hun eigen bourgeoisie vechten.** Het nationale front in de z.g. demokratische staten is een onmiddellijke versterking van het fascisme en een verzwakking van de anti-fascistische krachten in de fascistische landen. Voor ons, hier in Holland, is dus het Duitse fascisme zonder enige twijfel een vijand, maar een vijand, die wij niet bestrijden in samenwerking met de Hollandse bourgeoisie. De bourgeoisie is en kan kan niet anti-fascistisch zijn. Het Duitse fascisme bestrijden wij alleen door onze eigen bourgeoisie te bestrijden als wat zij is: **de hoofdvijand voor het Hollandse proletariaat.**

Wij zijn dus met ons standpunt volkomen in overeenstemming met het standpunt, dat door den bekwamen Marxist en moedigen strijder, Karl Liebknecht, werd ingenomen."

De mensen, die toen alarm bliezen, bleken niets meer in het midden te brengen, wat het verstandigst was.

Onze N.A.S.-kameraden, die brieven schreven, hebben hiermee de gevraagde inlichtingen. Liebknecht's leuze verwekte de felle vijandschap en vervolging bij de Duitse bourgeoisie en haar sociaal-demokratische knechten. Uit die geestesgesteldheid vloeide medeplichtigheid van het blad der S.P.D. de „Vorwärts" en van bloedhond Noske aan de moord op Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht voort.

H. Sn.

UIT LIEBKNECHTS MANIFEST

„Maar te leren en niet te vergeten geldt ook en bovenal voor de heldhaftige strijd tegen de oorlog, die onze Italiaanse kameraden voerden en nog voeren. Zij strijden met hun pers, hun meetings, hun bijeenkomsten op de hoeken der straten. Zij strijden met revolutionnaire moed en kracht, met hun lichamen en hun leven een dam opwerpend tegen de golven van het nationalisme, die opgezweept worden door de regering. Hun strijd verdient onze geestdriftige gelukwensen. Laat hun geest ons ten voorbeeld zijn. Laat die geest het voorbeeld worden voor de Internationale.....

Het absurde parool „help je er doorheen" was noodlottig; het kan slechts dieper in de maalstroom van vernietiging voeren. Het bevel van het uur is internationale proletarische klassenstrijd tegen het internationale imperialistische verminken van het volk.

De hoofdvijand van het Duitse volk is in Duitsland: Duits imperialisme, de Duitse oorlogspartij, de Duitse geheime diplomatie. Het Duitse volk moet de politieke strijd tegen dien vijand in zijn eigen land opnemen in samenwerking met de strijd van de proletariaten van andere landen tegen hun eigen imperialismen..... De vijanden van de arbeidersklasse rekenen op de vergeetachtigheid van de massa; zorgt er voor; dat hun vertrouwen ongegrond is! Zij speculeren op het dulden van de massa — maar wij doen de krijgskreet horen:

> Hoeveel langer zullen de imperialistische gokkers het geduld van het volk nog misbruiken? Er is genoeg geslacht! Weg met de oorlogwinstmakers aan beide kanten van de grens!

De slachting van het volk moet eindigen!

Proletariërs van alle landen! Volgt het heldhaftig voorbeeld van onze Italiaanse makkers! Sluit je aaneen voor de internationale klasse-oorlog tegen de samenzwering van de geheime diplomatie, tegen het imperialisme, tegen de oorlog, voor een socialistische vrede!

De hoofdvijand staat in eigen land!

> Dit manifest werd door Karl Liebknecht uitgegeven, toen Italië deel ging nemen aan de eerste wereldoorlog. Daaraan was de episode oorlog.

Internationalisme
Klassestrijd

DUITSE KANONNEN

voor het Stalin-socialisme

„Moskou, 16 Februari — De „Izvestija" wijdt een hoofdartikel over de economische overeenkomst, welke tussen Duitsland en de Sowjet-Unie op 11 Februari getekend werd. Hierin wordt verklaard, dat de Sowjet-Unie Duitsland van grondstoffen — voedingsmiddelen inbegrepen — zal voorzien, terwijl Duitsland aan Rusland industrie-producten — met inbegrip van wapenen — zal leveren".

Russische grondstoffen om Duitsland de kracht te geven tegen de andere imperialistische machten. Russisch graan, Russische olie, Russisch mangaan voor de overwinning van het hakenkruis in de imperialistische oorlog.

Duitse producten naar Moskou, waaronder wapenen van Goerings fabrieken om de „bevrijding" van Finse arbeiders en boeren te voltooien en Stalins „socialisme" aan Finland te brengen.

Ziedaar de prachtige uitkomsten van de „met bloed bezegelde" vriendschap Hitler-Stalin.

Koelies van Batavia

EEN „LOON" VAN 30 ct. PER DAG.

(B.) In de „Nw. Rott. Crt." van 13 Jan. 1940, avondblad, werd het een en ander weergegeven uit een rapport over de levenswijze van gemeentekoelies te Batavia. Dit rapport was het resultaat van een onderzoek van een commissie, die na de depreciatie van de gulden krachtens een door de gemeenteraad aangenomen motie was ingesteld.

De schrijver in de „Nw. Rott. Crt." meent tot voorzichtigheid te moeten aanmanen voor wat betreft het gebruiken van de gegevens van dergelijke rapporten. Naar zijn oordeel zal men op Java, laat staan in geheel Indië, nooit kunnen spreken over een algemeen laag levenspeil, of honger of gebrek, als men de cijfers ziet van verdiensten, welke tien, twintig of vijftig cent per dag belopen, wijl men niet met Westerse, doch met Oosterse maatstaven moet rekenen.

Wat de gegevens van het rapport zelf betreft, daaraan ontlenen wij uit het artikel in de „Nw. Rott. Crt." het volgende:

„Uit het onderzoek te Batavia is nu één feit wel komen vast te staan, dat namelijk zowel bij de koelies, die 30 cent per dag verdienen als bij die, welke een gulden of meer per dag krijgen (hetgeen dus neerkomt op een loon van rond ƒ 7.50 tot ƒ 25 per maand, zonder mogelijke bijverdiensten van andere gezinsleden) de hoeveelheid rijst in grammen per hoofd per dag vrijwel overal even groot was; zelfs is het bedrag in centen in de laatste groep hiervan nog iets groter dan in de hogere groepen. Gebrek wordt er dus nergens geleden.

Daarentegen stijgen de andere voedingsmiddelen, welke niet tot de strikt-eerste levensbehoeften behoren, naarmate stijging der lonen plaatsvindt. Zo stijgen met de welstand zowel de kosten als de verbruikte hoeveelheden per hoofd per dag van vlees, eieren, klapper, klapperolie en suiker. Bij vis is de loop aldus, dat men als de lonen stijgen, wel duurdere soorten gebruikt, maar dat het gewicht even groot blijft. Tekenend is daarbij, dat, wat de voedingstoestand aangaat, de mannen en kinderen er beter aan toe schijnen dan de vrouwen. In ongeveer 47 pct. van het aantal gezinnen was de vrouw „mager of erg mager", terwijl bij man en kinderen deze percentages 28 en 31 zijn.

In het algemeen gebruiken de koelies 52 tot 60 pct. van het loon voor voedingsdoeleinden, waarbij de verscheidenheid met het loon stijgt. Houden wij de bovengenoemde looncijfers van ƒ 7.50 tot ƒ 25 per maand maar mèt eventuële bijverdiensten, even vast, dan wordt voor voeding ƒ 6.20 tot ƒ 16.42 per maand gebruikt. Het percentage, dat voor voeding besteed wordt, neemt bij stijgende welstand voortdurend af. Tevens blijkt en hierop komen wij hieronder nog nader terug, dat behalve de gezinnen, die een loon hebben van meer dan ƒ 25 per maand, **alle andere méér uitgeven voor hun levensonderhoud dan zij reëel hebben verdiend.**

Dit punt is een van de belangrijkste conclusies, welke uit het rapport zijn af te leiden. Men kan daaruit echter weer niet de algemene gevolgtrekking maken, dat eerst een loon van ƒ 25 en méér voldoende zou zijn om niet in de schuld te geraken, zodat eigenlijk alle koelielonen op ten minste een gulden per dag zouden moeten worden gesteld. Want het zijn juist de bijkomende kosten náást de eerste levensbehoeften, die bij stijging van de lonen in grotere mate toenemen dan tegenover de toenemende verdiensten zou zijn verantwoord. Zeer bijzonder is deze conclusie achteraf beschouwd natuurlijk niet, alleen maar zeer menselijk, want ook degene, wiens salaris van ƒ 500 tot ƒ 600 per maand stijgt, zal heus niet dat verschil van ƒ 100 als appeltje voor de dorst sparen. **Anderzijds mag wel aangenomen worden, dat een loon van 35 cent per dag, waarvan meer dan de helft der onderzochte gezinnen moest bestaan, onvoldoende is om, zonder in de schuld te geraken, te blijven leven. Bepaalde cijfers zeggen bovendien, dat de schulden, opgenomen ten behoeve van levensonderhoud,** relatief groter zijn dan de overige schulden."

Of wij voorzichtig met bovenstaande gegevens moeten zijn of niet, er blijkt in ieder geval uit, dat de koelies in Indonesië **niet verwend worden.** Integendeel, dat een ellendig bestaan hun deel is. Als de schrijver in de „Nw. Rott. Crt." meent, dat men niet van een laag levenspeil kan spreken, of over gebrek en honger bij „lonen" van tien of twintig cent per dag, dan zijn wij toch wel zo vrij, daarover anders te denken. Zeker, de voor hun arbeid zo schandelijk laag betaalde Indonesiërs zie je niet zo maar langs de straat neervallen van de honger; er is ook voor hen nog altijd wel een hap rijst te bekomen. Maar de vraag is, niet met welk minimum mensen (onze bruine broeders zijn ook mensen) in het leven zijn te houden, doch wel of het verantwoord en menselijk is om de ploeteraars, die de rijkdommen voor het koloniale kapitaal voortbrengen, een bestaan voortslepen, dat geen menselijk bestaan kan worden genoemd.

Trouwens uit het rapport zelf blijkt, dat de gezinnen, die niet aan het „geweldige" loon komen van f 25.— per maand (meer dan de helft bij het onderzoek betrokken, brengt het niet verder dan 35 ct. per dag), een onvoldoende bestaan hebben en om te kunnen blijven leven, schulden moeten maken. Deze toestanden zullen zich op de duur wreken. Met Digoelkampen kan men de opstandige ontevredenheid onder de Indonesiërs niet blijven wegwerken.

„De zegeningen van het Nederlandse koloniaal bestuur zijn een Gods geschenk voor de Indonesiërs"

Een nazaat van J. P. Coen.

Woekeraars èn woekeraars!

Het is alweer jaren geleden, dat de antiwoekerwet het levenslicht aanschouwde.

De bedoeling van deze wet was, om het publiek te beschermen tegen de praktijken der woekeraars en woekeraarsters.

Om hen, die in handen der geldschieters gevallen waren, te beschermen, ging men er toe over om bureaux te stichten, om aan hen, die zulks nodig hadden een voorschot tegen een matige rente (als men 4% een matige rente noemen mag) te verstrekken.

Voor wat Amsterdam betreft zetelt deze stichting in de Enge Lombardsteeg bij de Nes.

Op gezette tijden kan men in de dagbladen verslagen lezen over ontmaskerde geldschieters en geldschietsters, die tegen de lamp gelopen zijn en zich wegens overtreding van de geldschieterswet hebben te verantwoorden.

Het is dan ook niet mis, als men leest op welke wijze deze hyena's hun slachtoffers uitzuigen. Het lijkt ons overbodig om hier voorbeelden te noemen. Zeker is, dat dit kwaad nog lang niet is uitgeroeid.

Wij willen echter de aandacht vestigen op een andere categorie woekeraars, die hun bedrijf ongestoord en binnen het raam van de wet uitoefent. **Wij bedoelen de houders van particuliere banken van lening,** of zoals dat heel mooi heet „recht van verkoop met wederinkoop".

Het uitlenen van geld, tegen een exhorbitante rente, zoals de geldschieters dat doen, is strafbaar en zeer terecht. Het lenen van geld door de pandhuishouders op onderpand, eveneens tegen exhorbitante rente, is bij de wet gesanctionneerd.

Dat deze twee soorten woekeraars in hun rentetrekken niet veel verschillen blijkt, wanneer men de zaak even bekijkt.

Brengt men in zo'n pandhuis een pand (het doet er niet toe, wat het is) en men ontvangt daarop een voorschot, groot tien gulden, dan moet men binnen een termijn van acht maanden, dit pand hebben ingelost. Doet men het niet (laat men dus, zoals dat heet, het pand verstaan), dan is men het kwijt en heeft de pandhouder het recht om het te verkopen.

Is deze termijn echter bijna verstreken, dus kort voor de vervaldag en heeft men deze tien gulden niet plus de rente, dan heeft men het recht om het pand te vernieuwen. Men zou dus zoals dat in bankzaken heet, kunnen prolongeren.

Daarvoor is nodig, dat men de rente over die acht maanden voldoet. **En dit is voorwaar geen klein bedrag.**

De rente bedraagt:

Over de 1e maand 6% . . .	ƒ 0.60
Over de 2e en 3e maand 5% .	„ 1.—
Over de 4e, 5e en 6e maand 4%	„ 1.20
Over de 7e en 8e maand 3% .	„ 0.60
Tezamen over 8 maanden . .	ƒ 3.40

Hieruit blijkt, dat men dus over de eerste 8 maanden aan rente heeft betaald een bedrag van 34%. Maar nu is men er nog niet. Want men heeft het pand nog niet ingelost. Dus het rentebetalen neemt weer een aanvang.

Veronderstel, dat men door omstandigheden pas als er een vol jaar verlopen is, het pand kan inlossen.

Men moet dus te beginnen met de 9e maand weer opnieuw rente gaan betalen. En nu begint het liedje weer van voren af aan:

Voor de 1e maand 6%	ƒ 0.60
Voor de 2e en 3e maand 5% . .	„ 1.—
Voor de 4e maand 4%	„ 0.40
Tezamen voor deze 4 maanden	ƒ 2.—

Deze twee gulden gevoegd bij de reeds betaalde ƒ 3.40 rente over de eerste 8 maanden, maakt tezamen een bedrag van ƒ 5.40 aan rente, van een geleende som groot ƒ 10.—. Oftewel, meer dan vijftig procent. **Dit is woeker, door de overheid gesanctionneerd.**

*

Hoe gaat het bij een particulier?

Dan betaalt men een dubbeltje van elke gulden. Dus 10%? Mis. Men betaalt van de geleende tien gulden elke week één gulden af plus een dubbeltje rente. Men is dus na tien weken van zijn schuld af en heeft dan een gulden rente betaald. Dan leent men de afbetaalde tien gulden opnieuw en de geschiedenis herhaalt zich. Dit doet men in één jaar tijds vijf keer. En heeft dan vijf keer een gulden rente betaald is ƒ 5.—. Dus 50 procent. Want de woekeraar heeft steeds dezelfde tien gulden uitgeleend. Het enige verschil met den pandhuishouder is, dat men bij den niet-pandhuishouder, vijf maal de hoofdsom heeft terugbetaald.

Oppervlakkig bezien zou men dus kunnen zeggen, dat beide soorten woekeraars elkaar niets ontlopen. **Dit is echter niet geheel juist.**

De hierboven door ons geschetste wijze van rentebetaling aan den pandhuishouder is zeer onschuldig, vergeleken bij de berekening, welke wij nu gaan toepassen en die helaas bijna algemeen wordt toegepast. Voor het gemak handhaven wij ons bedrag van ƒ 10 als leensom.

Veronderstel: iemand beleent een costuum voor ƒ 10. Hij of zij, moet daarvoor een rente betalen van ƒ 0.60 voor de eerste maand (zie boven) **of gedeelte daarvan.** Nu wordt dat costuum des Maandags weggebracht. Maas des Zondags moet het gedragen worden. Dus Zaterdags wordt dat costuum gelost. De 's Maandags op dat costuum geleende som van ƒ 10 moet teruggegeven worden, plus de 6% rente voor de eerste maand **of gedeelte daarvan.**

Hier betaalt men dus voor een week meer rente dan volgens de geldschieterswet voor een heel jaar geoorloofd is. Maar wij zijn er nog niet. Want 's Maandags daarop wordt dit costuum weer weggebracht en er weer ƒ 10 op geleend. En Zaterdags daarop weer teruggehaald. Weer wordt de geleende som terugbetaald, plus weer 60 cent rente. En dit herhaalt zich, week in week uit.

Gedurende een vol jaar gebeurt dit 52 keer. 52 maal ontvangt de pandhuishouder in één jaar tijds 52 × 60 cent rente is ƒ 31.20. Dit schandalige bedrag krijgt hij aan rente van dezelfde tien gulden, die hij de eerste keer, toen zijn slachtoffer bij hem kwam, heeft voorgeschoten. Alzo maakt deze woekerende (oftewel door de wet gesanctionneerden woekeraar) pandhuishouder, een winst van 312%. Bij dezen vampier vergeleken is de niet door de wet beschermde geldschieter, een onschuldig lam.

Als men nu nagaat, dat er in Amsterdam een zevental particuliere pandhuizen zijn, dan krijgt men een denkbeeld er van, op hoe schandelijke wijze, de armsten der armen worden uitgezogen. **Ook aan deze parasieten der samenleving moeten hun woekerpraktijken onmogelijk gemaakt worden!**

X. IJ. Z.

IN HET „BEVRIJDE" POLEN

(PERSDIENST I. A. A.)

De volgende bekendmaking werd door de Duitse autoriteiten in de Poolse stad Thorn in het openbaar aangeplakt:

„Bekendmaking.

Om een einde te maken aan het brutale optreden, waaraan een deel der Poolse bevolking zich schuldig maakt, beveel ik hiermede:

1. Poolse inwoners van beider kunne, zijn verplicht op de straten de vertegenwoordigers van het Duitse gezag uit de weg te gaan, wanneer deze door uniform of armband als zodanig zijn aangeduid. De straat behoort aan de overwinnaars en niet aan de overwonnenen.

2. De Poolse inwoners van het mannelijk geslacht zijn verplicht door het afnemen van de hoed, leidende personen van de Duitse staat, de partij en de weermacht te groeten.

3. De Duitse groet door het opheffen van de rechter hand en het uitspreken van woorden „Heil Hitler" is aan de Polen verboden.

4. In winkels en op marktplaatsen moeten vertegenwoordigers van het Duitse gezag, zowel als hun families en andere Duitsers, vóór alle anderen geholpen worden. Eerst daarna zijn de overwonnenen aan de beurt.

5. Het dragen van Poolse schooluniformen, van mutsen met insignes enz. zowel als het dragen van Poolse nationale insignes door spoor- en postmannen, is verboden.

6. Samenscholingen van mensen op de straten en bij kruisingen der straten, vooral van jonge mensen, zijn niet toegestaan.

7. Wie Duitse vrouwen en meisjes lastig valt of aanspreekt, wordt voorbeeldig bestraft.

8. Poolse vrouwen, die Duitsers aanspreken of lastig vallen, worden in bordelen opgesloten.

9. Alle wagens en fietsen moeten in het duister van rode lichten voorzien zijn. Overtredingen hiervan worden bestraft en het voertuig in beslag genomen. Tot het licht is aangebracht, moet de bezitter te voet gaan.

10. Aanwijzingen der verkeerspolitie moetten onvoorwaardelijk opgevolgd worden. Verkeersvoorschriften zullen later bekend worden gemaakt.

Wanneer Polen, die nog niet begrepen hebben, dat zij de overwonnenen zijn en wij de overwinnaars, tegen bovenstaande voorschriften handelen, riskeren zij de strengste bestraffing.

Het hoofd van politie,
w.g. Weberstadt.

* * *

Op 23 Augustus 1939 werd het Duits-Russische accoord getekend.

Op 25 Augustus maakte Hitler aan den Engelsen gezant bekend, dat hij tot geweld tegen Polen zou overgaan, ongeacht de houding der Engelse regering.

Op 1 September marcheerden de legers van Hitler Polen binnen.

Op 17 September volgden Russische troepen het Duitse voorbeeld.

Op 28 September kwam het vriendschapsverdrag Stalin-Hitler tot stand, waarbij de Poolse buit verdeeld werd.

Zo treft Moskou de volle medeverantwoordelijkheid voor het lot, dat millioenen Polen heeft getroffen.

Niet vergeten, niets vergeten!

Textielarbeiders.

VAN HET FEDERATIEBESTUUR.

Wij hebben aan onze afdelingen een uitvoerige circulaire gezonden, met een voor alle leden bestemde krant, terzake de maatregelen, die er genomen dienen te worden om tot uitbouw van onze Federatie te komen.

Wij nemen natuurlijk aan, dat al onze leden reeds in het bezit van deze krant zijn gesteld en zij de daarin geschreven aansporingen ter harte zullen nemen.

Kameraden, de eerstkomende ledenvergadering der afdeling moet staan in het teken van onze propaganda.

Elk lid propagandist zij onze leuze, en dat kan, omdat elk lid, hoe bescheiden zijn of haar krachten ook zijn, er aan kan meewerken.

In dat verband wijzen wij op de voorbeelden in onze krant genoemd.

Onze afdeling Deventer zond het eerste resultaat van haar optreden en wij overwegen ernstig om bij de aanvang van het tweede kwartaal, dus omstreeks begin April, een overzicht te zenden van de op dat tijdstip behaalde resultaten door de afdelingen.

Zorgt, dat Uw afdeling daarbij met ere kan worden genoemd.

Onze Federatie is een stuk van het N.A.S. en jullie weet, het N.A.S. heeft vele vijanden. Waarom?

Omdat onze beweging in tegenstelling met de andere bewegingen vasthield aan de onverzoenlijke strijd voor het socialisme.

Maar juist omdat er zovelen tegen ons zijn, is het de taak van al onze leden, hun beste krachten bij te dragen voor het werk.

Op, voor de uitbouw van onze Federatie!

INGEZONDEN

ONZE JONGENS AAN DE GRENS.

In „De Arbeid" van 2 Februari j.l. schrijft N. N. een en ander onder bovenstaande titel. Ik kan niet nalaten daar met een „ingezonden" op in, of liever, tegen in te gaan.

Het spreekt vanzelf, dat de N.A.S.-mensen, die in dienst zijn de redactie regelmatig (ik zeg regelmatig) op de hoogte houden met alle belangrijks, wat er bij hen in de buurt gebeurt. En zeer juist is het dan ook van N. N. opgemerkt, dat velen op de een of andere manier met de militairen verbonden zijn, en dat er daarom belangstelling bestaat bij bijna allen, als er iets over de militairen wordt geschreven. Als alle N.A.S.-mensen, die in militaire dienst zijn dat snapten, zou er zeker meer in „De Arbeid" verschijnen over zo'n belangrijk ding als het leger is.

Echter, als ik voor de radio de nationalistische en gruwelijk oppervlakkige O. en O.-programma's beluister, krijg ik toch medelijden met iemand als N. N., die nota-bene de andere soldaten, die zulke avonden mee mogen(?) maken, zo hartgrondig benijdt, zoals hij laat blijken in zijn schrijven. Moet je je daar te sappel over maken? Voor een N.A.S.-man kan er niets anders bestaan dan zijn geest af te sluiten voor de propaganda, die op hem losgelaten wordt.

Als een gewoon burger het zo geweldig prettig vindt een bivakmuts te mogen ontvangen, die gebreid is door een of andere rijke baronesse, die daarmee op háár manier probeert weerbaarheid van het leger te vergroten, (dat soort heeft er alle belang bij, dat de vaderlandsliefde, lees gevechtswaarde) wordt verhoogd, ik zeg als een burger daar zo erg op gesteld is, ik kan het begrijpen, maar niet begrijp ik het van een N.A.S.-man.

En wanneer N. N. schrijft:

> „En de sport? Onze sport bestaat elke morgen in een half uur exerceren. Voor de rest niets. Met de sport gaat het nu de goede kant op, dank zij het harde werken van O. en O."

Ja, kijk eens, het één of het ander, het gaat goed of het gaat niet goed. Er kan niet „niets" gebeuren en tegelijkertijd de goede kant op gaan.

En moeten wij „dank" zeggen voor het harde werken van O. en O. die het er alleen om te doen is de gevechtswaarde te verhogen, zoals openlijk wordt verklaard? Is dat onze taak in het leger? Hebben wij daar niks beters te doen?

Dat N. N. de wantoestanden in het leger te lijf gaat, in dit geval speciaal het lange wachtlopen, akkoord. Maar als hij middelen aangeeft als — wat meer soldaten van andere plaatsen naar ons toe — dan krijgen wij het gemakkelijker, dan lijkt dat m.i. weer nergens op. Is het onze taak het leger te reorganiseren en te verbeteren? Ik meen, dat „demobilisatie" meer in onze lijn lag.

Nee, N. N., de geest in jouw stuk bevalt me slecht. Ik hoop echter, dat mijn kritiek je niet weerhoudt om evengoed regelmatig (als dat regelmatig voor jou geldt, wat ik hoop) te blijven schrijven aan de redactie.

Misschien heeft de redactie een andere mening over het stuk van N. N.?

Trouwens, wat algemene, laten wij zeggen — erg algemene — richtlijnen op dit gebied van de kant van de redactie zou zeker wel zo heilzaam werken als één maal in de week zwemmen onder leiding van O. en O.

Harm.

10 Februari 1940.

Onderschrift. Deze inzender maakt verschillende opmerkingen, die wij ten volle onderschrijven. Wij worden niet verwend met correspondentie uit „Ergens in Nederland". Er zijn zeker belangrijker zaken te melden dan in het bekritiseerde stuk genoemd waren.

De positie van de klassebewuste socialisten is duidelijk. Alleen in het socialisme de vrede. En dus is strijd voor het socialisme de enige strijd, die met vrucht gevoerd kan worden.

Red. „Arbeid".

DE AETHERPIRATEN.

Schrijft wekelijks aan de Rotterdamse N.A.S.-leden W. Motz, P. Schot en J. Hoofdman op de adressen:

No. 420, Celbarakken Bijzondere Strafgevangenis Scheveningen.

No. 425, zelfde hotel.

No. B. 81—4441, Strafgevangenis Noordsingel, Rotterdam.

Zij mogen rekenen op jullie solidariteit.

Kascontrôle.

ARNHEM.

Ondergetekenden, beiden deel uitmakende van de contrôlecommissie der afdeling Arnhem, verklaren de boeken en bescheiden van den afdelingspenningmeester te hebben gecontrôleerd en in de beste orde te hebben bevonden, gaarne voegen wij hieraan toe, dat **alles perfect in orde was** van Maart tot en met 31 December 1939.

Voor de contrôlecommissie:

w.g. A. J. F. Jager.
w.g. W. Slangewas.

15 Februari 1940.

ARBEIDERS
VERZEKERT UW LEVEN
bij
N.V. Levensverz. Maatschappij
„AURORA"
AMSTERDAM - HEERENGRACHT 62
Gunstige Polisvoorwaarden.

„AURORA"
sluit Volks-, Levens- en Pensioenverzekering